

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ**Ελληνική Οικονομία**

Βρισκόμαστε σήμερα (και πάλι) σε σημείο καμψής. Η κυβέρνηση προσπαθεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της για την εκταμίευση της δόσης των € 2,8 δισ. του Μαρτίου 2013, χωρίς, όμως, να μπορεί να ταυτοποιήσει, παρά την αναμόρφωση της διοικητικής δομής των Υπουργείων, ικανό αριθμό οργανικών θέσεων προς κατάργηση και προσωπικού προς αποχώρηση, σύμφωνα με την δέσμευση για μείωση του αριθμού των υπαλλήλων κατά 25 χιλ. άτομα εντός του 2013, και να θέσει τριμηνιαίους στόχους για την υποχρεωτική έξοδο από την υπηρεσία των αναλογούντων υπαλλήλων μέχρι το τέλος του 2014. Προσπαθεί, ταυτόχρονα, παρά τις αντιξοότητες, να προωθήσει τις ιδιωτικοποιήσεις, την επανεκκίνηση των έργων των μεγάλων οδικών αξόνων και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Η ρευστότητα στην οικονομία έχει αρχίσει να βελτιώνεται καθώς επανακάμπτουν οι καταθέσεις στο τραπεζικό σύστημα σταθερά από τον Ιούλ. '12 και μετά, ενώ και η καθαρή ροή τραπεζικής χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις είναι πλέον θετική (εκταμιεύσεις μεγαλύτερες των αποπληρωμών) από τον Δεκ. '12 και μετά. Επίσης, η σταδιακή αποπληρωμή, αν και με καθυστερήσεις, των ληξιπρόθεσμων οφειλών του δημοσίου και των εκκρεμών επιστροφών φόρων προς τον ιδιωτικό τομέα (περίπου € 1,5 δισ. έχουν καταβληθεί στο τετράμηνο Νοέμ. '12-Φεβ. '13) ενισχύει την ρευστότητα των επιχειρήσεων και επαναφέρει σταδιακά την ομαλότητα στην λειτουργία της οικονομίας. Επίσης, η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών θα ολοκληρωθεί σύντομα, διασφαλίζοντας την απρόσκοπτη λειτουργία τους στο δυσμενές περιβάλλον της ύφεσης, των καθυστερήσεων και των επισφαλειών.

Η εδραίωση, όμως, των θετικών αυτών τάσεων που διαμορφώνονται στην ελληνική οικονομία υπονομεύεται από τις επαγγελίες ενός μεγάλου φάσματος του πολιτικού συστήματος που υπερθεματίζει με ατελέσφορες πολιτικές για την φορολόγηση των υψηλών εισοδημάτων και της μεγάλης κινητής και ακίνητης περιουσίας. Τέτοιου είδους προτάσεις μπορεί να ηχούν ευχάριστα, δεν έχουν όμως κανένα πρακτικό αποτέλεσμα όσον αφορά στην συλλογή επαρκών φορολογικών εσόδων και, μάλιστα, σε μια συγκυρία όπως η σημερινή, όπου το πρόβλημα της πτωτικής πορείας των κρατικών εσόδων λαμβάνει πλέον μεγάλες και επικίνδυνες διαστάσεις.

Ειδικότερα, το 2012 σημειώθηκε **μεγάλη πτώση κατά -3,6% των καθαρών εσόδων της Κεντρικής Κυβέρνησης (ΚΚ)**, παρά τα μέτρα ύψους άνω των € 11,0 δισ που ελήφθησαν για την αύξησή τους. Μάλιστα, τα έσοδα αυτά μειώθηκαν κατά -9,0% και τον Ιαν. '13. Επίσης, το 2012 **τα έσοδα από εισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία μειώθηκαν κατά -7,2%**, με την πτώση αυτών των εσόδων να λαμβάνει μεγάλες διαστάσεις στο τελευταίο 3μηνο, αφού στο 9μηνο η πτώση τους ήταν μόνο -1,5%. Επιπλέον, η πτώση

των εσόδων από εισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία ήταν σημαντικά μειωμένες κατά -19,8% τον Ιαν. '13. **Τέλος, μεγάλη πτώση των εσόδων κατά -45,4% σημειώθηκε τον Ιαν. '13 και στους φορείς του δημοσίου εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού**, των οποίων, ωστόσο, τα ίδια έσοδα ήταν σημαντικά αυξημένα κατά 29,9% το 2012.

*Το πρόβλημα αυτό επηρεάζει καθοριστικά την συνέχιση της ομαλής λειτουργίας της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας και, ασφαλώς, την λειτουργία του κράτους και τη διατήρηση της δυνατότητας συνέχισης της προσφοράς των υπηρεσιών ασφάλειας, δικαιοσύνης, διοίκησης, υγείας και παιδείας, εκτεταμένων οικονομικών και κοινωνικών υποδομών, κοινωνικής ασφάλισης κ.ά. Και δεν θα ευθύνεται η Τρόικα. Θα πρέπει κάποτε να καταλάβουμε ότι **αν επιβληθούν πράγματι απολύσεις δημοσίων υπαλλήλων** (όχι μόνο των επίορκων αλλά και των κανονικών υπαλλήλων), **ή αν κοπούν εκ νέου οι συντάξεις και οι παροχές υγείας** (από τα πολύ χαμηλά επίπεδα στα οποία έχουν πράγματι περιέλθει), **ή αν ακόμη περιοριστεί περαιτέρω η χρηματοδότηση της εκπαίδευσης** και αν δεν υπάρχουν χρήματα στο κράτος για την ανακατασκευή των δρόμων, κ.ο.κ., **αυτό δεν θα είναι έργο καμψής Τρόικας. Θα είναι απλώς το αναπόφευκτο αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης, και σε μεγάλο βαθμό αδικαιολόγητης, μείωσης των κρατικών εσόδων του κράτους.***

Ένα σημαντικό μέρος της πτώσης των ανωτέρω εσόδων οφείλεται στην πτώση των πρωτογενών δαπανών της γενικής κυβέρνησης, στο βαθμό που αυτές οι δαπάνες δημιουργούν εισοδήματα που φορολογούνται. Η μείωση των κρατικών δαπανών σημαίνει μείωση εισοδημάτων και αντίστοιχων φόρων. Επίσης, η ύφεση και η πτώση των πωλήσεων επηρεάζει τις εισπράξεις από τους έμμεσους φόρους και ιδιαίτερα από τον ΦΠΑ και από τους Ειδικούς Φόρους καυσίμων, καπνού και άλλων. Τέλος, η πτώση των κερδών συμβάλλει στην πτώση των εισπράξεων από το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων, τα οποία έχουν ούτως ή άλλως ήδη καταποντιστεί στα € 1,7 δισ.

Ωστόσο, όλα τα ανωτέρω δεν δικαιολογούν τη μεγάλη πτώση των εσόδων σε σχέση με τους στόχους που είχαν τεθεί το 2011-2012, διότι στην πραγματικότητα οι παράγοντες αυτοί είχαν ληφθεί υπόψη κατά την κατάρτιση των στόχων. Για το λόγο αυτό και για να επιτευχθούν οι στόχοι για τα έσοδα είχαν επιβληθεί νέοι φόροι, οι οποίοι το 2012 ανέρχονταν στα € 11,0 δισ, όπως προαναφέρθηκε. **Τα νέα φορολογικά μέτρα συμπεριελάμβαναν τη μείωση αφορολόγητου ορίου στα € 5.000, την έκτακτη εισφορά 1,0%-4,0% στο σύνολο των εισοδημάτων, τον αντικειμενικό προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος, το φόρο επιτηδεύματος, τον ΕΕΤΗΔΕ, την αύξηση των φορολογικών συντελεστών στον ΦΠΑ και στους ειδικούς φόρους στα καύσιμα, κ.ά.. Αυτοί οι νέοι φόροι πληρώθηκαν πράγματι από τους συνεπείς φορολογούμενους** (με εξαιρετικά επώδυνες

συνέπειες για το διαθέσιμο εισόδημά τους), **αλλά όχι και από τους αυξανόμενους συστηματικούς και νέους φοροφυγάδες**. Γενικά, η εξέλιξη των φορολογικών εσόδων το 2012 και στις αρχές του 2013 οφείλεται στην περαιτέρω έξαρση της φοροδιαφυγής στην περίοδο αυτή, την οποία έχει ήδη διαπιστώσει με τα αποτελέσματα των ελέγχων του το Υπ. Οικονομικών. Η τεράστια φοροδιαφυγή αντικατοπτρίζεται, επίσης στην αύξηση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του ιδιωτικού τομέα από φορολογικές υποθέσεις και από εισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία προς το δημόσιο το 2012 και κατά τον Ιανουάριο του 2013.

Πέραν πάσης αμφιβολίας, λοιπόν, **η Ελλάδα αντιμετωπίζει σήμερα μεγάλο πρόβλημα είσπραξης των κρατικών εσόδων, φόρων και εισφορών**. Στη σημερινή συγκυρία, όπου η χώρα δεν έχει τη δυνατότητα δανεισμού από το εξωτερικό, τυχόν μειώσεις εσόδων συνεπάγονται αναγκαστικά απολύσεις και μεγάλη μείωση των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων, και επίσης, δραστική μείωση των συντάξεων που χρηματοδοτούνται από το κράτος και υπο-χρηματοδότηση των άλλων υπηρεσιών που προαναφέρθηκαν.

Για τους ανωτέρω λόγους, η οποιαδήποτε πρόταση αναμόρφωσης και αναδιάρθρωσης του φορολογικού συστήματος της χώρας, από όπου κι' αν προέρχεται, θα πρέπει να περιλαμβάνει πολιτικές οι οποίες να αντιμετωπίζουν και να διορθώνουν τα σημαντικά μειονεκτήματα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος που οδηγούν στην ταχεία πτώση των εσόδων του κράτους, όπως προαναφέρθηκε. Θα πρέπει να είναι σχεδιασμένα έτσι ώστε να διευκολύνουν την αντιστροφή της πτωτικής πορείας αυτών των εσόδων από φόρους και εισφορές. **Γενικά, μέτρα που μειώνουν τα φορολογικά έσοδα θα ήταν καταστροφικά στην τρέχουσα, εξαιρετικά κρίσιμη για τη χώρα, περίοδο. Επίσης, το ίδιο καταστροφική είναι και η κάλυψη που παρέχεται από πολλές πλευρές σε αυτούς που δεν πληρώνουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις, ακόμη και από τον ΦΠΑ που τον έχουν ήδη εισπράξει**. Από την άλλη πλευρά τα μέτρα αυτά θα πρέπει να συμβάλλουν ουσιαστικά στην πάταξη της φοροδιαφυγής από όπου και αν προέρχεται, όχι μόνο για την αύξηση των κρατικών εσόδων, αλλά κυρίως για την αποκατάσταση της απολύτως αναγκαίας φορολογικής δικαιοσύνης. **Ένα μέρος των πολιτών υφίσταται σήμερα μια πολύ μεγάλη φορολογική επιβάρυνση (ιδιαίτερα το 2012), ενώ ένα άλλο μέρος του πληθυσμού της χώρας απολαμβάνει τις υπηρεσίες που του προσφέρει το κράτος χωρίς να συνεισφέρει στην παραγωγή αυτών των υπηρεσιών**. Επιπλέον, τα νέα φορολογικά σχήματα δεν θα πρέπει να θέτουν εμπόδια στην ανάπτυξη της οικονομίας που είναι ο μόνος μηχανισμός που υπάρχει σήμερα για αύξηση της απασχόλησης και για την ταχεία μείωση της πολύ υψηλής ανεργίας, αλλά και για την αύξηση των κρατικών εσόδων χωρίς υπερβολική φορολογική επιβάρυνση των συνεπών φορολογουμένων. Τα νέα μέτρα θα πρέπει να διευρύνουν την φορολογική βάση στη χώρα και όχι να την περιορίζουν.

Ειδικότερα, όσον αφορά στις προτάσεις για κατάργηση του ΕΕΤΗΔΕ (το αποκαλούμενο

«χαράτσι»), σημειώνεται ότι ο ΕΕΤΗΔΕ ήταν ο μόνος φόρος στον οποίο δεν υπήρξε φοροδιαφυγή το 2012. Ως αποτέλεσμα, εισπράχθηκαν σημαντικά έσοδα από το φόρο αυτό, ύψους € 2,86 δις το 2012, έναντι € 0,49 δις το 2010. **Τα έσοδα αυτά το 2012 επιτεύχθηκαν παρά το ότι τα νοικοκυριά που είχαν πραγματική αδυναμία να πληρώσουν τον φόρο δεν τον πλήρωσαν. Αντίθετα, ο ΕΕΤΗΔΕ πληρώθηκε αυτούσιος ακόμη και από νοικοκυριά με μεγάλη ασυνέπεια στην εκπλήρωση των άλλων φορολογικών τους υποχρεώσεων**.

Η κυβέρνηση προωθεί την κατάργηση του ΕΕΤΗΔΕ με στόχο την αντικατάστασή του με έναν ενιαίο φόρο ακινήτων (όχι μόνο των ηλεκτροδοτούμενων), η οποία θα συνίσταται στην επιβολή του σε μεγάλη φορολογική βάση (με αφορολόγητη αντικειμενική αξία κάτω των € 100.000 και με σχετικά χαμηλούς συντελεστές, επί της κατάλληλα επικαιροποιημένης αντικειμενικής αξίας του ακινήτου). Στην περίπτωση που ο νέος ενιαίος φόρος ακινήτων προσιδιάζει στον ΕΕΤΗΔΕ, όσον αφορά στους συντελεστές, και εφαρμοσθεί σε φορολογική βάση ισοδύναμη με αυτήν του ΕΕΤΗΔΕ, μπορούν να εξασφαλισθούν και τα αναγκαία έσοδα ύψους € 3,0 δις - χωρίς να ασκούνται περαιτέρω καταστροφικές συνέπειες στη λειτουργία της αγοράς ακινήτων. Διαφορετικά δεν υπάρχουν εγγυήσεις για την απαιτούμενη αύξηση των εσόδων.

Από την αξιωματική αντιπολίτευση, ωστόσο, προτείνεται η κατάργηση του ΕΕΤΗΔΕ και η αντικατάστασή του με κάποιο φόρο μεγάλης ακίνητης περιουσίας (ΦΜΑΠ) με αφορολόγητο όριο τα ακίνητα αντικειμενικής αξίας έως € 300.000 ανά άτομο και, προφανώς, με την επιβολή υψηλών συντελεστών φορολογίας στα ακίνητα άνω των € 300.000. Μια τέτοια αλλαγή πολιτικής στη φορολογία ακίνητης περιουσίας θα έχει αναπόφευκτα ως συνέπεια την πτώση των εσόδων από τον φόρο ακίνητης περιουσίας σε επίπεδα κάτω των € 0,65 δις (που θα σημαίνει απώλεια κρατικών εσόδων ύψους τουλάχιστον € 2,0 δις, η οποία αντιστοιχεί σε αναγκαστική απόλυση τουλάχιστον 100.000 δημοσίων υπαλλήλων). Πέραν, όμως, τούτου θα οδηγήσει σε περαιτέρω πτώση των συναλλαγών και των επενδύσεων σε ακίνητα. Επομένως, η απαλλοτριωτική φορολόγηση των ακινήτων θέτει αξεπέραστα εμπόδια στην ανάκαμψη των συναλλαγών και των επενδύσεων σε αυτή την πολύ σημαντική για την Ελλάδα αγορά και συμβάλλει στην περαιτέρω εμβάθυνση της ύφεσης στην οικονομία και σε περαιτέρω αύξηση της ανεργίας.

Γενικά, η ανάπτυξη της οικονομίας στα επόμενα δύο ή τρία έτη δεν είναι δυνατή χωρίς την ανάκαμψη των συναλλαγών (με προσέλκυση και ξένων κεφαλαίων) και των επενδύσεων στην αγορά ακινήτων. Η αντίληψη ότι δεν χρειαζόμαστε πια «τα μπετά» για την ανάκαμψη της οικονομίας είναι απολύτως λανθασμένη και εξαιρετικά επικίνδυνη, τουλάχιστον όσον αφορά την περίοδο 2013-2015. **Χωρίς την εισροή εγχώριων και ξένων κεφαλαίων που μπορεί να προσελκύσει στα επόμενα έτη ιδιαίτερα η αγορά ακινήτων, σε συνδυασμό με την ανάκαμψη και ανάπτυξη και των άλλων κλάδων στους οποίους η χώρα κατέχει συγκριτικά πλεονεκτήματα, η ανάκαμψη**

της ελληνικής οικονομίας θα είναι σχεδόν αδύνατη. Χρειάζονται, συνεπώς, επενδύσεις και «στα μπετάρια» και «στα μυαλά».

Σημειώνεται επίσης η πρόταση της αξιωματικής αντιπολίτευσης για μια «νέα» μεταρρύθμιση του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων (ΦΕΦΠ). Αυτή θα περιλαμβάνει την φορολόγηση κάθε πηγής εισοδήματος στη φορολογία φυσικών προσώπων με την ίδια φορολογική κλίμακα, με προοδευτικά αυξανόμενες συντελεστές, αλλά με ελάφρυνση των χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων. Η ελάφρυνση συνίσταται στην αύξηση του ατομικού αφορολόγητου ορίου εισοδήματος σε € 12.000, με προσαύξησή του κατά € 2000 για το 1^ο και το 2^ο παιδί και κατά 3.000 για το κάθε επόμενο παιδί και σε άλλες σημαντικές ελαφρύνσεις που εξασφαλίζουν ότι οι φορολογούμενοι με εισοδήματα έως περίπου € 16.000 δεν θα πληρώνουν καθόλου φόρο. Η πρόταση αυτή συνιστά στην ουσία επαναφορά σε ισχύ του ν. 3842/23.4.2010, που υπήρξε ο μοιραίος νόμος που οδήγησε στον καταποντισμό των καθαρών εσόδων του Τ.Π. το 2011, στη δραστική υποβάθμιση της πιστοληπτικής διαβάθμισης του δημοσίου χρέους της χώρας και κατά συνέπεια στην κατακόρυφη επιδείνωση της κρίσης στην Ελληνική οικονομία μετά τον Σεπτέμβριο του 2011. Σημειώνεται ότι η εφαρμογή σημαντικά αυξημένων ποσών αφορολόγητων εισοδημάτων από το 2015 είναι πολύ πιο προωθημένη από την εφαρμογή των ίδιων ποσών το 2010, διότι τα μέσα εισοδήματα το 2015 θα είναι μειωμένα κατά τουλάχιστον 25% κατά μέσο όρο σε σχέση με το 2010. Αυτό συνεπάγεται ότι η τυχόν εφαρμογή ενός τέτοιου εγχειρήματος θα οδηγήσει σε πολύ μεγαλύτερες απώλειες φορολογικών εσόδων από εκείνες που προέκυψαν με την εφαρμογή του ν. 3842/2010.

Η φορολόγηση όλων των εισοδημάτων με την ενιαία κλίμακα, σημαίνει ότι τα εισοδήματα από ακίνητα (ενοίκια) και από τόκους (για τους οποίους θα υπάρξει κάποια εξαίρεση «μέχρι ένα ύψος»), θα φορολογούνται όχι αυτοτελώς, όπως συμβαίνει σήμερα, αλλά με την κλίμακα του φόρου εισοδήματος, όπως αυτή θα προσδιοριστεί. Αυτό θα σημαίνει ότι για τα σχετικά υψηλά εισοδήματα, τα ενοίκια και οι τόκοι θα φορολογούνται με τον οριακό συντελεστή 45% (ή 49% μαζί με την «έκτακτη εισφορά»). Όσον αφορά στα ενοίκια, η επαναφορά τους στην κλίμακα του φόρου εισοδήματος, όπως προβλεπόταν και στο ν.3842/2010, σε συνδυασμό με την προαναφερθείσα υπερ-φορολόγηση της ακίνητης περιουσίας με αντικειμενική αξία άνω των € 300 χιλ., συνεπάγεται την ουσιαστική απαγόρευση της ενοικίασης ακινήτων στην επίσημη οικονομία και, κατά συνέπεια, τον καταποντισμό των φορολογικών εσόδων και την εξάλειψη κάθε είδους απόδοσης των επενδύσεων ως ακίνητα. Η καθήλωση, ως εκ τούτου, κάθε είδους δραστηριότητας στην αγορά ακινήτων θα είναι οριστική με αρνητικές επιπτώσεις στην προσπάθεια της χώρας για έξοδο από τη μεγαλύτερη ύφεση της ιστορίας της. **Διότι ποιος πολίτης θα αποταμιεύσει για να αγοράσει ένα σπίτι εάν πρέπει, να πληρώνει ενοίκιο για να μένει μέσα, υπό τη μορφή ενός μη ανταποδοτικού φόρου στην κατοχή του ακινήτου, όπως κάνει εκείνος που δεν απέκτησε σπίτι και μένει στο νοίκι, ή, εάν θέλει να το νοικιάσει για να**

συμπληρώνει το εισόδημά του στα γερατεία, να εμφανίζεται το κράτος και ουσιαστικά να του δημεύει το ενοίκιο με την φορολογία στην κατοχή του ακινήτου.

Επίσης, τυχόν απόπειρα κατάργησης της αυτοτελούς φορολόγησης των τόκων επί των καταθέσεων θα έχει εξοντωτικές συνέπειες μόνο για τους συνεπείς φορολογούμενους που δηλώνουν σχετικά υψηλά εισοδήματα. Το χειρότερο, βεβαίως, είναι ότι έτσι θα επιβραβευθεί η μεγάλη φοροδιαφυγή. Για τους δηλώνοντες χαμηλά εισοδήματα, που δεν είναι χαμηλόμισθοι και χαμηλοσυνταξιούχοι, η φορολόγηση των τόκων με την φορολογική κλίμακα δεν θα έχει καμία ουσιαστική επίπτωση. Σε κάθε περίπτωση, μια τέτοια φορολογική διαστρέβλωση θα έχει ως συνέπεια την διάβρωση της καταθετικής βάσης των εγχώριων τραπεζών και την καθήλωση σε χαμηλά επίπεδα λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος της χώρας, με την απώλεια καταθέσεων και ενός επιπλέον σημαντικού μέρους των σημερινών φορολογικών εσόδων από την φορολογία των τόκων και από τη φορολογία εισοδήματος. Διότι **ποιος πολίτης θα δεχθεί να διατηρεί καταθέσεις στις ελληνικές τράπεζες όταν οι τόκοι τους θα φορολογούνται με 45% ή και περισσότερο;**

Τέλος, έχουν ανακοινωθεί προτάσεις για αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα δε των μεγάλων επιχειρήσεων, και των μετόχων και στελεχών αυτών των επιχειρήσεων. Οι προτάσεις αυτές στη σημερινή συγκυρία της παντελούς απουσίας κερδών και εγχώριων ή ξένων επενδύσεων στον εγχώριο επιχειρηματικό τομέα και της αγωνιώδους προσπάθειας των επιχειρήσεων για εξασφάλιση των αναγκών για την επιβίωσή τους επιχειρηματικών και δανειακών κεφαλαίων, είναι εντελώς ανεδαφικές. Η ύπαρξη αυτών των, σε μεγάλο βαθμό, αδιευκρίνιστων προτάσεων-προθέσεων, συνεπάγεται την ουσιαστική αδυναμία οιασδήποτε εκτίμησης για το τι πραγματικά πρόκειται να εφαρμοστεί όσον αφορά στο ύψος της φορολογικής επιβάρυνσης των επιχειρήσεων στα επόμενα έτη. **Αυτό αποτελεί βασικό στοιχείο του «πολιτικού κινδύνου» με τον οποίο επιβαρύνεται ακόμη η χώρα μας στην τρέχουσα περίοδο και αποτελεί το μεγαλύτερο εμπόδιο για την εισροή ξένων επιχειρηματικών κεφαλαίων που τόσο μεγάλη ανάγκη έχει σήμερα η Ελλάδα.**

Παγκόσμια Οικονομία

Τα στοιχεία που ανακοινώθηκαν στο προηγούμενο 7ήμερο δείχνουν ότι η Ζώνη του Ευρώ παραμένει πιθανότατα σε ύφεση και στο 1^ο 3μηνο.'13, με εξαίρεση τη Γερμανία, ενώ επηρεάζεται αρνητικά και από τη διαφαινόμενη αδυναμία σχηματισμού σταθερής και λειτουργικής κυβέρνησης στην Ιταλία. Η διαφαινόμενη χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ έχει ήδη οδηγήσει σε υποχώρηση του Ευρώ, από τα υψηλά επίπεδά του στις αρχές του Φεβρουαρίου 2013. Είναι εμφανές τώρα ότι το Ευρώ δεν θα είναι το «ισχυρό» νόμισμα στον «πόλεμο νομισμάτων» που φαίνεται να μαίνεται στην τρέχουσα περίοδο.

Προς την ίδια κατεύθυνση, όσον αφορά τις εξελίξεις στην οικονομία, **κινείται και το Ην. Βασίλειο**, που εξαιτίας της αδυναμίας της οικονομίας του είδε την πιστοληπτική διαβάθμιση του δημοσίου χρέους του να υποβαθμίζεται από την Moody's στο Aa1 με προοπτικές σταθερές, από AAA με προοπτικές αρνητικές. **Η συνεπαγόμενη μεγάλη υποτίμηση της Αγγλικής Λίρας αποτελεί βασικό παράγοντα στον «πόλεμο νομισμάτων».**

Αντίθετα, τα νέα στοιχεία στις ΗΠΑ δείχνουν την προοπτική για ικανοποιητική ανάπτυξη της οικονομίας στο 1^ο 3μηνο.'13, μετά την ελάχιστη αύξηση του ΑΕΠ κατά 0,1% σε 3μηνιαία βάση στο 4^ο 3μηνιοπ.'12. Περιοριστικός παράγων στην ανάπτυξη στις ΗΠΑ το 2013 και στα επόμενα έτη αναμένεται να είναι η αυτόματη περικοπή δημοσίων δαπανών ύψους άνω των € 85 δις το 2013 και περί τα € 1,5 τρις στην επόμενη 10ετία (το λεγόμενο sequestration) που τέθηκε σε ισχύ μετά την αποτυχία της Κυβέρνησης των ΗΠΑ να συμφωνήσει με το Κογκρέσο ένα πιο εποικοδομητικό και φιλικό προς την ανάπτυξη της οικονομίας πρόγραμμα προσαρμογής. **Με αυτά τα δεδομένα το δολάριο φαίνεται να ανακτά τον ρόλο του ισχυρού (και ανατιμώμενου) νομίσματος στο σκηνικό που έχει διαμορφωθεί του «πολέμου νομισμάτων».**

Στην Ιαπωνία, ευνοϊκό για την παγκόσμια ανάπτυξη φαίνεται να είναι τώρα το σχέδιο περαιτέρω χαλάρωσης της νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής της νέα Κυβέρνησης και του νέου Διοικητή της Τρίαπωνίας με στόχο την έξοδο της Ιαπωνίας από την ύφεση και από τον συνεχή αρνητικό πληθωρισμό. Το σχέδιο αυτό, ωστόσο, έχει οδηγήσει σε σημαντική υποτίμηση του Γιέν, πράγμα που δεν είναι αρεστό στις χώρες της Ζώνης του Ευρώ και σε πολλές αναπτυσσόμενες οικονομίες οι οποίες λαμβάνουν μέτρα άμυνας για να αποτρέψουν την ανατίμηση των νομισμάτων τους. **Εισέρχονται, δηλαδή, και οι αναπτυσσόμενες οικονομίες σταδιακά στον πόλεμο των ανταγωνιστικών υποτιμήσεων των νομισμάτων τους με απρόβλεπτες επιπτώσεις για την παγκόσμια οικονομία.**

Στην Κίνα, η Κυβέρνηση έχει ως στόχο την αύξηση του ΑΕΠ της χώρας κατά 7,5% το 2013 (χαμηλότερα από τις προσδοκίες των αγορών) και δηλώνει έτοιμη να ανταποκριθεί στον διαφαινόμενο «πόλεμο νομισμάτων». Στην πραγματική οικονομία, η νέα πτώση του δείκτη υπευθύνων προμηθειών (PMI) τον Φεβρ.'13 ενίσχυσε τις ανησυχίες διεθνώς για περιορισμό της ανάπτυξης της μεγάλης αυτής οικονομίας που μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις και στην παγκόσμια οικονομία.

Τα ανωτέρω στοιχειοθετούν την εξαιρετικά περίπλοκη κατάσταση στην οποία βρίσκεται η παγκόσμια οικονομία, η οποία λειτουργεί χωρίς ουσιαστικό συντονισμό μεταξύ των κυβερνήσεων των μεγάλων χωρών για εξασφάλιση της επιλογής της ασφαλέστερης οδού αποφυγής μιας νέα κρίσης παγκοσμίου και πάλι εμβέλειας.

Το βέβαιο είναι ότι αν η πολιτική δραστικής μείωσης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων εγκαθιδρυθεί σε μια περίοδο ικανοποιητικής ανάπτυξης της οικονομίας των ΗΠΑ, τότε η κυριαρχία του δολαρίου θα καταστεί και πάλι αναπόφευκτη, τουλάχιστον στην περίοδο των επομένων δύο ή τριών ετών. Πιο αναλυτικά:

Στη Ζώνη του Ευρώ ο δείκτης υπευθύνων προμηθειών (PMI) στη μεταποιητική βιομηχανία διατηρήθηκε στο 47,9 τον Φεβρ.'13, όπως και τον Ιαν.'2013, ενώ η ανεργία αυξήθηκε τον Ιαν.'13 στο 11,9% του εργατικού δυναμικού, δηλαδή στο υψηλότερο επίπεδο από το 1995 (όταν άρχισαν να δημοσιεύονται τα στοιχεία από τη Eurostat). Οι εξελίξεις αυτές, σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη αδυναμία σχηματισμού σταθερής Κυβέρνησης στην Ιταλία, ενισχύουν τις προοπτικές για νέα μείωση των επιτοκίων από την ΕΚΤ στις επόμενες εβδομάδες.

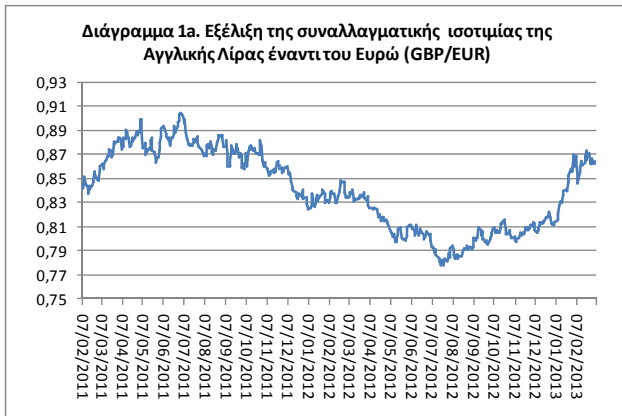
Είναι δε πολύ πιθανό ότι το ΔΣ της ΕΚΤ θα υπαινιχθεί την πρόθεσή του για μείωση των επιτοκίων παρέμβασης στη συνεδρίασή του την 7.3.2013. Έτσι, η διαφαινόμενη μη επαλήθευση των προσδοκιών για έξοδο της ΖτΕ από την ύφεση από το 1^ο 3μηνο.'13 συμβάλλει στην πτώση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του Ευρώ για 4^η συνεχόμενη εβδομάδα. Η ισοτιμία αυτή διαμορφώθηκε κάτω του 1,30 USD/EUR την Παρασκευή 1.3.2013, από άνω του 1,346 USD/EUR την 12/2/2013 (Διάγραμμα 1), για να επανέλθει στο 1,3008 USD/EUR την 4/3/2013.

Εάν η ΕΚΤ προχωρήσει τελικά σε μείωση των επιτοκίων παρέμβασης, τότε αυτό θα συνεπάγεται τη συμμετοχή της στην πολιτική περαιτέρω ενίσχυσης της ρευστότητας στις μεγάλες οικονομίες και **θα αποτρέψει την ανατίμηση του Ευρώ αποκλειστικά και μόνο λόγω της επιθετικής πολιτικής ενίσχυσης της εγχώριας ρευστότητας και υποτίμησης των νομισμάτων της Ιαπωνίας, του Ην. Βασιλείου (Διάγραμμα 1a) και ακόμη και της Ελβετίας** (της οποίας η κεντρική τράπεζα αποτρέπει την ανατίμηση του ελβετικού φράγκου έναντι του Ευρώ με άμεσες παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος).

Αντίθετα, ο δείκτης της σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας του δολαρίου αυξήθηκε την 1.3.2013 στο υψηλότερο επίπεδο από τον Αύγουστο του 2012. Αυτό συνέβη για τους

ακόλουθους λόγους: α) Λόγω των προαναφερθεισών εξελίξεων στη ΖτΕ που ανέτρεψαν τη συνέχιση της ανατιμητικής πορείας του Ευρώ.

β) Λόγω του ότι η Κυβέρνηση των ΗΠΑ απέτυχε να συμφωνήσει με το Κογκρέσο την αποφυγή ή ορθολογικοποίηση των αυτόματων περικοπών των δημοσίων δαπανών ύψους περίπου \$ 85 δις το 2013, αρχής γενομένης από 1.3.2013, εξέλιξη που έγινε γνωστή ως sequestration. Προς στιγμή θεωρήθηκε ότι η εξέλιξη αυτή πιθανώς σηματοδοτεί χαμηλότερη ανάπτυξη της οικονομίας των ΗΠΑ, αλλά και της παγκόσμιας οικονομίας. Σε αυτές τις εκτιμήσεις συνέβαλε και η πτώση του PMI στη μεταποιητική βιομηχανία της Κίνας στο 50,1 τον Φεβρ.'13, από 50,4 τον Ιαν.'13 και 50,6 τον Δεκ.'12. Σε κάθε περίπτωση, μια τέτοια εξέλιξη θα αύξανε τους κινδύνους νέας αποσταθεροποίησης για τις οικονομίες που βαρύνονται με υψηλό δημόσιο και ιδιωτικό χρέος και βρίσκονται ήδη σε ύφεση. Έτσι, εμφανίστηκαν τάσεις φυγής των επενδυτών προς ασφαλή χρηματοοικονομικά μέσα, κυρίως σε δολάρια. Σε αυτή την εξέλιξη συνέβαλε και το γεγονός ότι την 1.3.2013 ανακοινώθηκαν ορισμένα ευνοϊκά στοιχεία για την οικονομία των ΗΠΑ, τα οποία, αν ενισχυθούν και με άλλα το ίδιο ευνοϊκά στοιχεία (π.χ., για την αύξηση της απασχόλησης τον Φεβρ.'13), την επόμενη εβδομάδα μπορεί να αντισταθμίσουν πλήρως την αρνητική επίπτωση στην οικονομία από το sequestration. Ειδικότερα, ανακοινώθηκε ότι: α) Ο δείκτης υπευθύνων προμηθειών (ISM) στη μεταποιητική βιομηχανία αυξήθηκε στο 54,2 τον Φεβρ.'13, δηλαδή στο υψηλότερο επίπεδο από τον Ιούν.'11, από 53,2 τον Ιαν.'12 και 50,2 τον Δεκ.'12, σηματοδοτώντας σημαντική αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής στο 1^ο 3μηνο.'13. β) Ότι η καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών στις ΗΠΑ αυξήθηκε τον Ιαν.'13 κατά 0,2% (0,1% σε σταθερές τιμές) σε μηνιαία βάση και μάλιστα παρά την σημαντική μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος των καταναλωτών κατά -4,0% σε μηνιαία βάση (προσωπικό εισόδημα: -3,6%). Αυτό δείχνει ότι οι καταναλωτές δεν έλαβαν τελικά και πολύ υπόψη την αύξηση του φόρου στο εισόδημα από εργασία που επιβλήθηκε από 1.1.2013 και συνέβαλε στη σημαντική μείωση του διαθέσιμου εισοδήματός τους. Αντέδρασαν με μείωση του ποσοστού της αποταμίευσής τους στο 2,4% τον Ιαν.'13, από 6,4% τον Δεκ.'12. Οι εξελίξεις αυτές

ενισχύονται περαιτέρω από τη βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις ΗΠΑ, καθώς και από τη βελτίωση που σημειώνεται στις αγορές ακινήτων και εργασίας. Ενισχύουν δε τις προοπτικές για ικανοποιητική αύξηση της κατανάλωσης και του ΑΕΠ των ΗΠΑ στο 1^ο 3μηνο.'13. Για τους λόγους αυτούς την 5.3.2013 σημειώθηκε και νέο υψηλότερο επίπεδο όλων των εποχών στον χρηματιστηριακό δείκτη Dow Jones των ΗΠΑ και σημαντική άνοδος στους υπόλοιπους δείκτες. **Οι εξελίξεις αυτές στη ΖτΕ ενισχύουν το δολάριο, ενώ οι εξελίξεις στη διολίσθηση του Ευρώ. Επιπλέον, ταχεία υποτιμητική πορεία έναντι του δολαρίου καταγράφουν τις τελευταίες εβδομάδες και το Γιέν (JPY) και η Αγγλική λίρα (GBP), όπως αναλύεται στη συνέχεια:**

Η GBP, σημείωσε μεγάλη πτώση έναντι του δολαρίου (Διάγραμμα 2), αλλά και έναντι του EUR (Διάγραμμα 1α), όταν ανακοινώθηκε ότι ο δείκτης PMI στη μεταποιητική βιομηχανία του Ην. Βασιλείου σημείωσε μη αναμενόμενη μεγάλη πτώση στο 47,9 τον Φεβρ.'13, από 50,5 τον Ιαν.'13, ενώ οι αναλυτές ανέμεναν αύξησή του στο 51. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι η οικονομία του Ην. Βασιλείου συρρικνώνεται περισσότερο του αναμενομένου και στο 1^ο 3μηνο του 2013, μετά την πτώση του ΑΕΠ κατά -0,3% σε 3μηνιαία βάση και στο 4^ο 3μηνο.'12.

Παρόλα αυτά, η πλειοψηφία των αναλυτών (πριν την ανακοίνωση των στοιχείων για το PMI) ανέμεναν ότι η ΤτΑγγλίας στη συνεδρίαση του ΔΣ της την 7.3.2013 θα διατηρήσει τον στόχο της για αγορές κρατικών ομολόγων στα £ 375 δις, ενώ ορισμένοι αναλυτές εκτιμούν αύξηση του στόχου αυτού κατά £ 25 δις. Η προοπτική για αύξηση του στόχου ενισχύεται και από το γεγονός ότι τον Δεκ.'12 εγκρίθηκαν 54,7 χιλ. στεγαστικά δάνεια, έναντι 55,63 χιλ. που είχαν εγκριθεί τον Δεκ.'12, ενώ το ύψος των στεγαστικών δανείων που είναι σε ισχύ αυξήθηκε κατά £ 147 εκατ. τον Δεκ.'12, που ήταν η χαμηλότερη αύξηση από τον Αυγ.'12.

Οι εξελίξεις αυτές δείχνουν ότι η ανάκαμψη της αγοράς ακινήτων στο Ην. Βασίλειο δεν έχει τη δυναμική που απαιτείται για να συμβάλει στην ανάκαμψη της οικονομίας, πράγμα που δικαιολογεί περαιτέρω κινήσεις για ενίσχυση της ρευστότητας

στην εγχώρια οικονομία και υποτιμητικές τάσεις στη Στερλίνα. Βέβαια, η πολιτική ενίσχυσης της ρευστότητας και η μεγάλη υποτίμηση της Αγγλικής λίρας ενδέχεται να επαναφέρουν το πρόβλημα του πληθωρισμού στη χώρα αυτή.

Όσον αφορά το Γιέν, ο νέος Διοικητής της Τραπεζίας αναμένεται να εξειδικεύσει περισσότερο τον νέο στόχο για τον πληθωρισμό, που έχει τώρα τεθεί στο 2,0%, καθώς και τη χρονική περίοδο στην οποία θα επιτευχθεί αυτός ο στόχος, ξεκινώντας από τα σημερινά δεδομένα όπου ο πληθωρισμός στην Ιαπωνία είναι ακόμη αρνητικός (ΔΤΚ: -0,1% τον Ιαν.'13, δομικός ΔΤΚ: -0,3%). Βέβαια, η μεγάλη διολίσθηση του Γιέν τους τελευταίους δύο μήνες (από 81,83 JPY/USD την 4/12/2012, σε 93,61 JPY/USD την 4/3/2013), αν διατηρηθεί στη μεσοχρόνια περίοδο, μπορεί να οδηγήσει σε ταχύτερη αύξηση του πληθωρισμού και σε ταχύτερη επίτευξη του νέου στόχου του 2,0%.

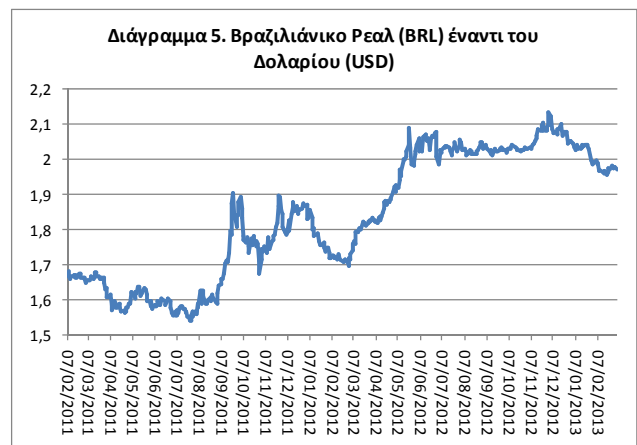

Ωστόσο, οι τυχόν πληθωριστικές προσδοκίες δεν αντικατοπτρίζονται έως τώρα στην απόδοση των μακροπρόθεσμων ομολόγων του Ιαπωνικού Δημοσίου, η οποία εξακολουθεί να κυμαίνεται περί το 0,63%. Η αύξηση του πληθωρισμού χωρίς αύξηση των επιτοκίων δανεισμού μπορεί να συμβάλλει και στην μείωση της αξίας του τεράστιου δημοσίου χρέους της Ιαπωνίας.

Τέλος, το δολάριο έχει ανατιμηθεί την τελευταία εβδομάδα και έναντι του Ελβετικού φράγκου (Διάγραμμα 4), ενώ τείνει να αντιστρέψει και την υποτιμητική του πορεία στις αρχές του 2013 έναντι του Βραζιλιάνικου Ρεάλ (Διάγραμμα 5). Πάντως, το Ευρώ ακολουθεί τις τελευταίες εβδομάδες υποτιμητική πορεία τόσο έναντι του ελβετικού φράγκου όσο και έναντι του Βραζιλιάνικου Ρεάλ.

Οι ρευστοποιήσεις που προκλήθηκαν στις αγορές ευρωπαϊκών ομολόγων μετά το εκλογικό αποτέλεσμα στην Ιταλία εμφανίζουν τάσεις αποκλιμάκωσης. Σε εβδομαδιαία βάση, τόσο οι αποδόσεις των ομολόγων, όσο και των CDS στην Ευρώπη, εξαιρουμένου ελαχίστων περιπτώσεων, κινούνται πτωτικά. Ειδικότερα, την 5.3.2013 τα CDS της Ιρλανδίας διαπραγματεύονταν στις 177 μ.β., της Πορτογαλίας στις 408 μ.β., της Ισπανίας στις 277 μ.β., της Ιταλίας στις 290 μ.β., της Γαλλίας στις 83 μ.β. και της Γερμανίας στις 40 μ.β..Εξαίρεση

αποτελέσαν τα CDS της Ελλάδας τα οποία σε εβδομαδιαία βάση, κινήθηκαν ανοδικά με αποτέλεσμα να διαπραγματεύονται στο 40% ή 4.016 μονάδες βάσης.

Οι αποδόσεις των 10ετών ομολόγων διαμορφώνονταν την 5.3.2013 στην Ισπανία σε 5,26% από 5,34%, στην Ιταλία σε 4,84% από 4,88%, στη Γαλλία σε 2,10%, στην Πορτογαλία σε 6,24% από 6,39% και στο Βέλγιο σε 2,28%. Το ελληνικό 10ετές ομόλογο διαπραγματεύεται στο 10,94%, ενώ το αντίστοιχο γερμανικό 10ετές κινείται οριακά πτωτικά στο 1,42%. Η διαφορά απόδοσης του 10ετούς ιταλικού ομολόγου με εκείνη του αντίστοιχου 10ετούς γερμανικού, περιορίζεται αλλά σε εβδομαδιαία βάση, παραμένει υψηλότερα κατά 50 μονάδες βάσης, στις 342 μονάδες βάσης.

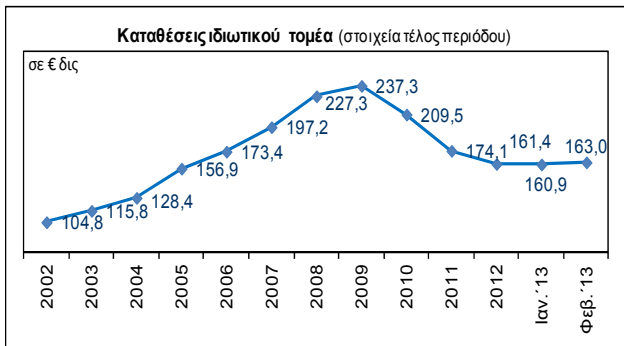
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Ελληνική Οικονομία

Καταθέσεις Ιδιωτών: Σύμφωνα με τα τελικά στατιστικά στοιχεία της ΤτΕλλάδος, **οι συνολικές καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα στα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα σημείωσαν μικρή εποχική υποχώρηση Ιαν.'13 σε μηνιαία βάση (-0,3%),** κατά πολύ μικρότερη της αντίστοιχης του Ιαν.'12 (-3,0%), με αποτέλεσμα το υπόλοιπό των ιδιωτικών καταθέσεων να διαμορφωθεί τον Ιαν.'13 στα € 160.897.

Ωστόσο, **σύμφωνα με ανακοίνωση του Διοικητού της Τραπεζής της Ελλάδος (4/3/13) οι ιδιωτικές**

καταθέσεις αυξήθηκαν σημαντικά κατά € 2 δις. τον Φεβρ. '13 σε μηνιαία βάση φθάνοντας τα € 163 δις. Επομένως διατηρείται σταθερή η εισροή καταθέσεων στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα, που σημειώνεται από τον Ιούνιο 2012 και προέρχεται από την ελάττωση του αποθησαυρισμού και τις αποταμιεύσεις στο εξωτερικό.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Από τα μέσα Ιουνίου 2012 ως το τέλος Φεβρουαρίου 2013 έχουν επιστρέψει στο τραπεζικό σύστημα € 16,4 δις. (€ +12,5 δις. από το τέλος Ιουνίου 2012), ενώ η εκροή των καταθέσεων μεταξύ των εκλογών της 6^{ης} Μαΐου 2012 και της 16^{ης} Ιουνίου 2012 ανήλθε στα € 11,4 δις.

Η οριακή μείωση των καταθέσεων τον Ιαν. '13 προήλθε από τη μείωση των καταθέσεων των επιχειρήσεων, η οποία αντιστάθμισε την νέα άνοδο των καταθέσεων των νοικοκυριών: **(α. Νοικοκυριά: Ιαν. '13: € 135,8 δις., Δεκ. '12: € 135,0 δις., Ιούν. '12: € 127,4 δις., Ιαν. '12: € 142, δις., β. Επιχειρήσεις: Ιαν. '13: € 25,1 δις. Δεκ. '12: € 26,3 δις., Ιούν. '12: € 23,1 δις. Ιαν. '12: 26,7 δις.)**

Η οριακή μείωση καταθέσεων τον Ιαν. '13, σε μηνιαία βάση, είναι συνισταμένη της μείωσης: των καταθέσεις όψεως (Ιαν. '13: € 16,0 δις., Δεκ. '12: 18,2 δις.) και των καταθέσεων ταμειυτηρίου (€ 43,6 δις., Δεκ. '12: € 44,8 δις.), οι οποίες υπερκάλυψαν τη σημαντική άνοδο των καταθέσεων προθεσμίας (Ιαν. '13: € 101,3 δις., Δεκ. '12: € 98,4 δις.).

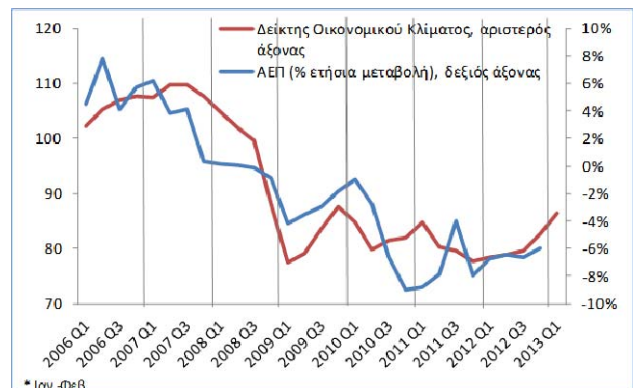
Σε ετήσια βάση, οι καταθέσεις ιδιωτών ήταν ακόμη μειωμένες κατά -4,6% τον Ιαν. '13 (Δεκ. '12: -7,7%), έναντι μείωσής τους κατά -21,0% σε ετήσια βάση τον Ιούν. '12 και κατά -18,1% τον Ιαν. '12.

Αναλυτικότερα, από τις επιμέρους συνιστώσες των καταθέσεων, οι καταθέσεις ταμειυτηρίου ήταν μειωμένες κατά -9,8%, στα € 43,6 δις τον Ιαν. '13, έναντι της μείωσής τους κατά -18,0% τον Δεκ. '12, κατά -22,1% τον Ιούν. '12 και -20,5% τον Ιαν. '12.

Επίσης, οι καταθέσεις όψεως, που διαμορφώθηκαν στα € 16,0 δις. τον Ιαν. '13 μειώθηκαν κατά -7,9% σε ετήσια βάση τον Ιαν. '13 (Δεκ. '12: -7,3%), έναντι της πτώσης τους κατά -25,0% τον Ιούν. '12 και επίσης κατά -21,0% τον Ιαν. '12, ενώ οι καταθέσεις προθεσμίας που ανήλθαν στα € 101,3 δις. τον Ιαν. '13 υποχωρώντας οριακά κατά -0,3% σε ετήσια βάση (Δεκ. '12: -2,8%), έναντι πτώσης τους κατά -19,7% τον Ιούν. '12 και κατά -16,2% τον Ιαν. '12.

Επισημαίνεται ότι η εκροή των ιδιωτικών καταθέσεων ξεκίνησε το 2010, μετά από μια αξιοσημείωτη άνοδο τους στην περίοδο 2002–2009, όταν σημειώθηκε μέση ετήσια αύξησή τους κατά +12,4%, έναντι μέσης ετήσιας αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ κατά +5,9%. Συγκεκριμένα, το 2009 οι καταθέσεις των ιδιωτών αυξήθηκαν στα € 133 δις. έναντι του 2002 και έναντι αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ στην ίδια περίοδο κατά € 76,8 δις.

Δείκτες Οικονομικού Κλίματος: Ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα, που καταρτίζεται από το IOBE και δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατέγραψε νέα αισθητή άνοδο στις 86,9 μονάδες τον Φεβρ. '13 από 85,8 τον Ιαν. '13, ύστερα από το άλμα εμπιστοσύνης του Δεκ. '12, όταν ανήλθε στις 86,9 μονάδες, από το χαμηλό των 77,3 μον. τον Ιούν. '12 και 78,2 μον. τον Φεβρ. '12. Ο δείκτης αυτός σε συνδυασμό με την επάνοδο των καταθέσεων στις ελληνικές τράπεζες και την είσπραξη των δόσεων ύψους € 49 δις από την χρηματοοικονομική βοήθεια αποτελούν τις βασικές ενδείξεις πολύ καλύτερης αφετηρίας εκκίνησης της ελληνικής οικονομίας στις αρχές του 2013 σε σχέση με τις αρχές του 2012.

Πηγή: IOBE, ΕΛΣΤΑΤ

Επισημαίνεται ότι ο δείκτης του οικονομικού κλίματος του Φεβρ. '13 (86,9) διαμορφώθηκε σχεδόν στο επίπεδο του Ιαν. '10 (87,0), λίγο δηλαδή πριν τον αποκλεισμό της Ελλάδος από τις αγορές χρήματος και ομολόγων. Επίσης, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα, η ανάκαμψη του δείκτη οικονομικού κλίματος στο βαθμό που είναι διατηρήσιμη, αποτελεί προπομπό για ανάκαμψη του ΑΕΠ.

Ειδικότερα, οι εξελίξεις στους επιμέρους δείκτες οικονομικής εμπιστοσύνης (με βάση και τα στοιχεία των ερευνών του IOBE) έχουν ως ακολούθως:

Στη **Βιομηχανία**, ο δείκτης οικονομικής εμπιστοσύνης βελτιώθηκε στις -12,5 μον. τον Φεβρ. '13, από -13,7 τον Ιαν. '13, έναντι -11,7 τον Δεκ. '12 και έναντι -23,6 μον. τον Φεβρ. '12. Η διαμόρφωση του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία αποτελεί τη συνισταμένη: α) Της ισχυρής βελτίωσης των προβλέψεων για τις πωλήσεις προσεχώς 3μηνο στο +2,6 από -6,1 τον Ιαν. '13 από το -8,2 τον Δεκ. '12 και -8,4 τον Φεβρ. '12. β) Της βελτίωσης των προβλέψεων για τις βιομηχανικές εξαγωγές στους προσεχείς μήνες (Φεβρ. '13: +2,1, Ιαν. '13: +1,8, Δεκ. '12: -2,3, Φεβρ. '12: -2,6). γ) Της αποδυνάμωσης

των προβλέψεων για τις τρέχουσες πωλήσεις, οι οποίες μετά τη μεταστροφή τους σε θετικό επίπεδο τον Δεκ. '12 (+2,3), ύστερα από 1,5 έτος, επανήλθαν σε αρνητικό έδαφος (Ιαν. '13: -4,6, Φεβρ. '13: -9,9) που ωστόσο είναι πολύ βελτιωμένο από το -16,9 του Ιουν. '12 και από το -35,7 του Φεβρ. '12.

Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι επιχειρηματικές προσδοκίες επιδεινώθηκαν στις -33,1 μον. τον Φεβρ. '13 από το βελτιωμένο -30,5 τον Ιαν. '13 (μετά τρεις μήνες συνεχούς βελτίωσης) και έναντι του πολύ χαμηλού επιπέδου τους στο -38,7 τον Φεβρ. '12. Η μείωση του δείκτη προέρχεται από την επιδείνωση των προσδοκιών για τις πωλήσεις προσεχές 3μηνο (Φεβρ. '13: -60,4, Ιαν. '13: -58,5, Φεβρ. '12: -56,4), ενώ σε δυσμενές επίπεδο διαμορφώνονται και βραχυχρόνιες εκτιμήσεις για τις παραγγελίες.

Στις **Υπηρεσίες** ο δείκτης οικονομικού κλίματος ενισχύθηκε και πάλι σημαντικά στις -22,5 μον. τον Φεβρ. '13 (Ιαν. '13: -28,6, Φεβρ. '12: -30,6). Οι προοπτικές της ζήτησης για το επόμενο 3μηνο παρουσίασαν σημαντική βελτίωση (Φεβρ. '13: -10,7, Ιαν. '13: -18,2, Φεβρ. '12: -21,4). Επίσης, πολύ ικανοποιητικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στον κλάδο **«Ξενοδοχεία-Εστιατόρια-Τουριστικά Πρακτορεία»** (Φεβρ. '13: 68,7 μον., Ιαν. '13: 47,8 τον Ιαν. '13, έναντι 57,7 μον. τον Φεβρ. '12 και **«Τουριστικά Πρακτορεία»** (Φεβρ. '13: 62,9 μον., Ιαν. '13: 59,0, Φεβρ. '12: 37,2)

Στις **Κατασκευές**, ο δείκτης οικονομικής εμπιστοσύνης τον Φεβρ. '13 ενισχύθηκε στις -46,7 μον. από -58,6 τον Ιαν. '13 και -63,1 τον Δεκ. '12, έναντι -56,2 τον Φεβρ. '12. Η εξέλιξη του δείκτη προέρχεται κυρίως από την θεαματική άνοδο των επιχειρηματικών προσδοκιών στις κατασκευές Δημοσίων Έργων (Φεβρ. '13: 61,2, Ιαν. '13: 44,1, Δεκ. '12: 37,0, Φεβρ. '12: 49,3). Παράλληλα ενισχύθηκαν και οι επιχειρηματικές προσδοκίες στο σύνολο των ιδιωτικών κατασκευών (Φεβρ. '13: 35,1, Ιαν. '13: 26,8, Φεβρ. '12: 35,4). Ειδικότερα, ο δείκτης προσδοκιών στις κατασκευές κατοικιών κινείται θετικότερα από τον Οκτ. '12 (Φεβρ. '13: 79,1, Ιαν. '13: 84,7, Δεκ. '12: 65,2, Οκτ. '12: 48,5, Φεβρ. '12: 22,7).

Τέλος, ελαφρά βελτίωση σημείωσε και η **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη των Νοικοκυριών**, καθώς ο σχετικός δείκτης διαμορφώθηκε στις -71,4 μονάδες τον Φεβρ. '13 από -71,9 τον Ιαν. '13, έναντι -72,1 τον Δεκ. '12 και -83,5 τον Φεβρ. '12.

Μεταβιβάσεις από την ΕΕ το 2012 προοπτική το 2013: Αναφορικά με την υλοποίηση του ΕΣΠΑ σημειώνεται ότι σύμφωνα με την Έκθεση του Διοικητή της ΤτΕ, για το 2012, από την έναρξή του ΕΣΠΑ το 2007 ως το τέλος του 2012, είχαν εισρεύσει σωρευτικά € 9,9 δισ., από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ-27, με αποτέλεσμα ο βαθμός απορρόφησης των κοινοτικών πόρων να φθάσει το 49,0% της συνολικής κοινοτικής χρηματοδότησης της περιόδου 2007-2013, έναντι 35,4% στο τέλος του 2011 και 18,0% το 2010. Το ποσοστό απορρόφησης του 2012 υπερβαίνει αισθητά τον μέσο όρο της ΕΕ-27 (2012: 46,0%).

Επίσης σύμφωνα με σειρά ανακοινώσεων του Υπουργού Ανάπτυξης:

A) Ο ρυθμός απορρόφησης των επιχορηγήσεων από τα διαρθρωτικά ταμεία επιταχύνθηκε στο 2^ο 6μηνο '12 καλύπτοντας σε σημαντικό βαθμό την υστέρηση που σημειώθηκε στο 1^ο 6μηνο '12. Συνολικά, το 2012 απορροφήθηκαν € 3,3 δισ, το 88,4% του προβλεπόμενου στόχου στο «Μνημόνιο Συνεννόησης» για εισροές € 3,73 δισ.

B) Η περιορισμένη (δεδομένων των άμεσων αναγκών της χώρας για επενδυτικά κεφάλαια) πρόοδος στην απορρόφηση των επιχορηγήσεων στα πλαίσια του ΕΣΠΑ, ιδίως το 2012, επιτεύχθηκε παρά την τη συνδρομή της τεχνικής βοήθειας της Ομάδας δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Task Force). Ήδη ανακοινώθηκε η άρση πολλών εμποδίων για την ταχύτερη απορρόφηση και αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των πόρων του ΕΣΠΑ. Αναφέρεται σχετικά ότι το 2012 καταργήθηκε το 60% των απαιτούμενων υπογραφών για τη διαχείριση των πιστώσεων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και παράλληλα αναθεωρήθηκαν τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ δίδοντας έμφαση σε έργα υψηλής προστιθέμενης αξίας, ενώ ταυτόχρονα συνεχίζεται η διαδικασία εκκαθάρισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων από τα ανενεργά έργα. Αυτή η διαδικασία, ωστόσο, υποτίθεται ότι επιδιώκεται και προωθείται από το 2010.

Γ) Θεσμοθετήθηκαν μέτρα που περιορίζουν τις δικαστικές διενέξεις (αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων) και επιταχύνουν τις διαδικασίες απαλλοτριώσεων. Σημειώνεται ότι το ΕΣΠΑ χρηματοδοτεί μόλις το 1/10 του κόστους των απαλλοτριώσεων.

Δ) Προς την ταχύτερη απορρόφηση και αποτελεσματικότερη χρήση των υπολειπόμενων κονδυλίων του ΕΣΠΑ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι ελληνικές αρχές έχουν τώρα επικυρώσει την απόφαση αύξησης του ποσοστού της κοινοτικής συγχρηματοδότησης των έργων και προγραμμάτων του ΕΣΠΑ στο 95% για τα επόμενα δύο έτη, που μπορούμε να απορροφούμε κονδύλια (δηλ. ως το τέλος του 2015), με αντίστοιχη προ-εκταμίευση των πόρων. Επιπλέον, προς την κατεύθυνση της ανόδου του βαθμού απορρόφησης θα συντελέσει και η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, καθώς θα βελτιώσει το επίπεδο ρευστότητας της οικονομίας.

Ε) Για την ταχύτερη απορρόφηση και καλύτερη αξιοποίηση των πόρων ΕΣΠΑ θα συμβάλει και ο ενισχυμένος ρόλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) με τη σύσταση νέων Μηχανισμών, όπως το Ταμείο Εγγυοδοσίας για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και το Ταμείο Επιμερισμού Κινδύνου για έργα Υποδομών και Παραγωγικών Επενδύσεων με εγγυήσεις από πόρους του ΕΣΠΑ.

Ωστόσο, οι χρηματοδοτήσεις της Ελλάδος από την ΕΤΕπ στο κρίσιμο 2012 δεν ξεπέρασαν τα € 705 εκατ. (συμβάσεις δανείων), έναντι € 1,72 δισ που ελάμβανε η Ελλάδα από την ΕΤΕπ κατά μέσο όρο

ετησίως στα προηγούμενα 4-έτη, 2008-2011. Συνολικά στην περίοδο 2008-2012 η Ελλάδα έχει λάβει δάνεια από την ΕΤΕπ ύψους € 7,6 δις. Αντίθετα με την Ελλάδα, η χρηματοδότηση της Ισπανίας από την ΕΤΕπ ανήλθε στα € 8,08 δις το 2012 και στα € 45,6 δις στην περίοδο 2008-2012. Επίσης, στα € 4,44 δις ανήλθαν το 2012 τα δάνεια της ΕΤΕπ προς την Πολωνία και στα € 6,82 δις τα δάνεια της ΕΤΕπ προς την Ιταλία. Η ΕΤΕπ δηλώνει τώρα έτοιμη να χορηγήσει το 2013 περισσότερα δάνεια προς την Ελλάδα, αλλά ακόμη θεωρεί ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρά εμπόδια στην υλοποίηση των έργων στην Ελλάδα.

Παράλληλα, η παρατηρούμενη αναθέρμανση των προγραμμάτων ΣΔΙΤ και των κοινοτικών πρωτοβουλιών Jeremy και Jessica, η επαναδραστηριοποίηση των εργαλείων του ΕΤΕΑΝ, που θα αναλάβει την υλοποίηση νέων δράσεων για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μπορεί να συνεισφέρουν και αυτά στη βελτίωση της διαχείρισης των κοινοτικών πόρων και γενικότερα στην αναπτυξιακή προσπάθεια.

Βάσει των ανωτέρω αναπτυξιακών πρωτοβουλιών στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ είναι εφικτός ο στόχος του Μνημονίου για αύξηση της απορρόφησης των επιχορηγήσεων των διαρθρωτικών ταμείων στα € 3.89 δις το 2013, από περίπου € 3,3 δις το 2012. Σημειώνεται ότι με βάση τα έσοδα που συγκεντρώθηκαν προς το τέλος του 2012 από το ΕΣΠΑ μαζί με αυτά που θα εισρεύσουν το 2013, το Υπουργείο Ανάπτυξης εκτιμά ότι από τον Απρίλιο 2013 θα επιταχυνθούν τα έργα βασικής υποδομής στους τέσσερις οδικούς άξονες και σε άλλα μεγάλα έργα όπως οι επεκτάσεις του Μετρό της Αθήνας του Τράμ στον Πειραιά, η κατασκευή του Μετρό Θεσσαλονίκης, η ολοκλήρωση των παρεμβάσεων στα λιμάνια Ηγουμενίτσας, Πατρών και Λαυρίου, η επέκταση του Προαστιακού σιδηροδρόμου των Αθηνών και η επανεκκίνηση των σιδηροδρομικών έργων στην Στερεά Ελλάδα και Πελοπόννησο.

Τέλος σύμφωνα με την Έκθεση του Διοικητού της Τραπεζής της Ελλάδος, αναφορικά με τις μεταβιβάσεις των πόρων στην προγραμματική περίοδο του κοινοτικού προϋπολογισμού 2014-2020 και με βάση τις τελικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 8 Φεβρουαρίου 2013, η Ελλάδα επέτυχε τη μεγαλύτερη αύξηση από όλες τις χώρες-μέλη στην κατανομή των κοινοτικών κονδυλίων.

Συνολικά στην ανωτέρω χρονική περίοδο, θα εισρεύσουν από τα διαρθρωτικά ταμεία στην Ελλάδα πόροι ύψους € 16,3 δις, έναντι € 11,2 δις της αρχικής πρότασης της Ευρωπαϊκής. Η τελική εισροή θα ανέλθει τα € 18,5 δις, καθώς σε μερικές περιφέρειες της Ελλάδος το κατά κεφαλήν ΑΕΠ θα υποχωρήσει κάτω του μέσου κοινοτικού όρου και θα έχουν επομένως αρρωγής, ενώ ταυτόχρονα η Ελλάδα επέτυχε την επέκταση του κανόνα $v+2$ σε $v+3$ έχοντας έτσι περιθώριο πλήρους αξιοποίησης των κονδυλίων έως το 2023. Τα πρόσθετα αυτά κεφάλαια θα συμβάλουν στην επίσπευση της ανάκαμψης και στην επίτευξη υγιούς ανάπτυξης της

οικονομίας μετά το 2014, ενισχύοντας και τη διαδικασία μετασχηματισμού της οικονομίας σε οικονομία με αυξημένη εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα που ήδη είναι σε εξέλιξη.

Παγκόσμια Οικονομία

ΗΠΑ: Οι αυτόματες περικοπές δαπανών του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού των ΗΠΑ, ύψους \$ 85 δις για το 2013, ετέθησαν σε ισχύ από την 1η Μαρτίου αφού και τα δύο προτεινόμενα νομοσχέδια για την αποφυγή τους (από τους Δημοκρατικούς και τους Ρεπουμπλικάνους) απορρίφθηκαν από τη Γερουσία των ΗΠΑ. Ειδικότερα, η πρόταση των Δημοκρατικών περιλάμβανε την αντικατάσταση των ανωτέρω περικοπές δαπανών με έναν συνδυασμό ορισμένων εναλλακτικών περικοπών δαπανών και με την επιβολή αυξήσεων στη φορολογία κυρίως των πιο ευκατάστατων φορολογουμένων. Η πρόταση αυτή καταψηφίστηκε (51/60). Η εναλλακτική που πρότειναν οι Ρεπουμπλικάνοι πρόσφερε ευελιξία στην κυβέρνηση Obama να επιλέξει τους στόχους των περικοπών, αλλά απέρριπτε νέες φορολογικές αυξήσεις. Συγκέντρωσε μόνο 38 "ναι". Οι περικοπές προϋπολογισμού (κατά το ήμισυ στον τομέα της άμυνας και κατά το υπόλοιπο ήμισυ σε άλλες δαπάνες – κοινωνικές και μη) για το δημοσιονομικό έτος 2013 θα λάβουν χώρα σταδιακά στην περίοδο Μαρτίου-Σεπτ. 2013 και θα συνετάγονται μειώσεις μισθών και απολύσεις εργαζομένων σε διάφορες υπηρεσίες, με επιπτώσεις στην κατανάλωση και στις επενδύσεις. Συνολικά, το πρόγραμμα των περικοπών δαπανών ανέρχεται στα \$ 1,0 τρις στα επόμενα 9-έτη. Ο νέος Υπ. Οικονομικών των ΗΠΑ θα πρέπει να φροντίσει για τον καλύτερο προγραμματισμό αυτών δαπανών.

Υπάρχουν διαφορετικές εκτιμήσεις για τις επιπτώσεις των περικοπών στην ανάπτυξη της οικονομίας. Ο Πρόεδρος Obama προειδοποίησε ότι οι αυτόματες περικοπές δαπανών θα θέσουν σε κίνδυνο πολλές χιλιάδες θέσεις εργασίας. Επίσης, προειδοποίησε ότι οι περικοπές στον έλεγχο της εναέριας κυκλοφορίας και την ασφάλεια των αεροδρομίων θα προκαλέσουν καθυστερήσεις στα ταξίδια και επίσης η μείωση των δαπανών στον τομέα της έρευνας και των επιστημών θα μπορούσε να καθυστερήσει την περαιτέρω πρόοδο στο συγκεκριμένο τομέα.

Σύμφωνα με το Γραφείο Προϋπολογισμού στο Κογκρέσο των ΗΠΑ, οι πρωτογενείς δαπάνες του Π2012-2013 θα είναι και πάλι αυξημένες κατά \$ 13,0 δις. το 2013 και κατά \$ 1,8 τρις στην επόμενη δεκαετία. Οι περικοπές αφορούν περιορισμό των προγραμματισμένων αυξήσεων των δαπανών το 2013 και στα επόμενα έτη. Οι περικοπές αυτές θα εστιαστούν κατά \$ 72 δις (5,6% του συνόλου) στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος και της εκπαίδευσης, ενώ το 50% των περικοπών θα πραγματοποιηθεί στις αμυντικές δαπάνες. Το Γραφείο Προϋπολογισμού εκτιμά ότι οι περικοπές θα μειώσουν την αύξηση του ΑΕΠ κατά περίπου 0,5 ποσοστιαίες μονάδες το 2013, π.χ., στο 1,7%, από

2,2%. Άλλοι αναλυτές θεωρούν ότι η επίπτωση θα είναι μεγαλύτερη και το όφελος, όσον αφορά τη δημοσιονομική προσαρμογή, μικρότερο.

Προς το παρόν, η **αύξηση του ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο 0,1% σε ετησιοποιημένη 3μηνιαία βάση στο 4^ο 3μηνο '12** και αποδίδεται κυρίως στην πτώση των αμυντικών δαπανών της χώρας κατά -22,0% σε ετησιοποιημένη βάση που είχε αρνητική επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ κατά -1,28 ποσοστιαίες μονάδες. Αντίθετα, σημειώνεται η ικανοποιητική αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 2,1%, καθώς και η αύξηση των επιχειρηματικών επενδύσεων κατά 9,7% και των επενδύσεων σε κατοικίες κατά 17,5%. Οι συνολικές κυβερνητικές δαπάνες σημείωσαν μεγάλη πτώση κατά -6,9% σε ετησιοποιημένη βάση στο 4^ο 3μηνο '12, μετά την αύξησή τους κατά 3,9% στο 3^ο 3μηνο '12 και την πτώση τους κατά -0,7% στο 2^ο 3μηνο '12. Σημειώνεται ότι σε ετήσια βάση το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,5% στο 4^ο 3μηνο '12, μετά την αύξησή του κατά 2,6% στο 3^ο 3μηνο '12 και κατά 2,1% στο 2^ο 3μηνο '12. Αξιοσημείωτη αύξηση του ΑΕΠ αναμένεται και στο 1^ο 3μηνο '13, παρά την ενδεχόμενη επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης λόγω αυξημένης φορολογίας.

Στον τομέα της παραγωγής οι παραγγελίες διαρκών καταναλωτικών αγαθών μειώθηκαν κατά -5,2% σε μηνιαία βάση τον Ιαν. '13, έναντι αύξησής τους κατά 3,7% τον Δεκ. '12 και 0,6% τον Νοέμ. '12. Ωστόσο, εάν εξαιρεθεί ο τομέας των μεταφορών (που καταγράφει μεγάλες διακυμάνσεις) οι παραγγελίες τον Ιαν. '13 ήταν και πάλι αυξημένες κατά 1,9%.

Αντίθετα, στον τομέα της αγοράς ακινήτων, οι **πωλήσεις νέων κατοικιών** αυξήθηκαν κατά 15,6% σε μηνιαία βάση τον Ιαν. '13, έναντι μείωσης -3,8% τον Δεκ. '12, ενώ σε ετήσια βάση ήταν αυξημένες κατά +28,9%. Επίσης, **οι επικείμενες πωλήσεις κατοικιών** αυξήθηκαν κατά +4,5% σε μηνιαία βάση τον Ιαν. '13 από μείωση -1,9% τον Δεκ. '12, ενώ σε ετήσια βάση αυξήθηκαν κατά +9,5%. Επιπλέον, οι **δαπάνες για κατασκευές** μειώθηκαν κατά -2,1% σε μηνιαία βάση τον Ιαν. '13 από αύξηση κατά 1,1% τον Δεκ. '12, ενώ σε ετήσια βάση ήταν αυξημένες κατά 7,1%.

Στον τομέα της **αγοράς εργασίας οι εξελίξεις εξακολουθούν να είναι ενθαρρυντικές, αφού οι εβδομαδιαίες αιτήσεις για εγγραφή στα ταμεία ανεργίας**, σημείωσαν μείωση κατά 22 χιλ. την εβδομάδα έως 23.2.2013 και διαμορφώθηκαν στις 344 χιλ. ενώ και ο μέσος όρος 4 εβδομάδων διαμορφώθηκε στις 355 χιλ., σημαντικά χαμηλότερα από τις 400 χιλιάδες

Οι καταναλωτές εμφανίζονται περισσότερο αισιόδοξοι για τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες παρά την επιβολή υψηλότερης φορολογίας στις μισθωτές υπηρεσίες. Έτσι, **ο τελικός δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης Thomson Reuters/UofMichigan** κατέγραψε άνοδο στις 77,6 μον. τον Φεβρ. '13 από 73,8 τον Ιαν. '13 και 72,9 το Δεκ. '12.

Στον τομέα της παραγωγής, **ο δείκτης ISM στην μεταποίηση βελτιώθηκε και διαμορφώθηκε στο**

επίπεδο 54,2 τον Φεβρ. '13 από 53,1 τον Ιαν. '13 και 50,2 τον Δεκ. '12. Από την ανάλυση του δείκτη προκύπτει ότι η βελτίωση προήλθε από την αύξηση του υποδείκτη των νέων παραγγελιών στο 57,8 τον Φεβρ. '13 (Ιαν. '13: 53,3), αλλά και του υποδείκτη παραγωγής στο 57,6 τον Φεβρ. '13 (Ιαν. '13: 53,6). Επιπλέον, και ο **δείκτης υπευθύνων προμηθειών στη μεταποίηση Chicago PMI** ενισχύθηκε στο 56,8 τον Φεβρ. '13 από 55,6 τον Ιαν. '13 και 50,0 τον Δεκ. '12.

Ζώνη του Ευρώ: Υπάρχουν ενδείξεις ότι η οικονομία σταθεροποιείται σε πολύ χαμηλό, όμως, επίπεδο, με το υψηλό ποσοστό ανεργίας να παραμένει το βασικό πρόβλημα που εμποδίζει την ανάκαμψη. Σημειώνονται οι ακόλουθες εξελίξεις:

α) Ο δείκτης οικονομικού κλίματος (ESI) στη ΖτΕ αυξήθηκε για 4^ο συνεχή μήνα στο 91,1 τον Φεβ. '13, από 89,2 τον Ιαν. '13 και 95,3 τον Φεβ. '12. Βελτίωση σημειώθηκε στον υποδείκτη της βιομηχανίας και των υπηρεσιών, ενώ ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης παρέμεινε στο -23,6 τον Φεβ. '13, από το χαμηλό -23,9 τον Ιαν. '13 (ο μακροχρόνιος μέσος διαμορφώνεται στο -13,1). Αξιοσημείωτο είναι ότι ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης βελτιώθηκε στην Ιταλία για 3^ο συνεχή μήνα, παρά την έντονη ύφεση και το αυξανόμενο ποσοστό ανεργίας και την κυβερνητική κρίση, στο -35,8 τον Φεβ. '13, από -37,2 τον Ιαν. '13. Ωστόσο, η πολιτική αβεβαιότητα που προκάλεσαν οι εκλογές στην Ιταλία αναμένεται να οδηγήσουν σε πτώση του δείκτη οικονομικού κλίματος στη ΖτΕ τον Μάρτ. '13. Ήδη σημειώθηκε πτώση του δείκτη εμπιστοσύνης των επενδυτών (Eurozone Sentix Index) στο -10,6 τον Μάρτ. '13, από -3,9 τον Φεβ. '13.

Όσον αφορά στις επιμέρους οικονομίες, ο δείκτης οικονομικού κλίματος κατέγραψε σημαντική άνοδο στη Γερμανία (Φεβ. '13: 102,0, Ιαν. '13: 99,5) και τη Γαλλία (Φεβ. '13: 90,1, Ιαν. '13: 88,8), ενώ και στις χώρες που βρίσκονται σε δημοσιονομικά προγράμματα προσαρμογής και βαθιά ύφεση, επίσης ο δείκτης οικονομικού κλίματος βελτιώθηκε. Στην Ιταλία ο δείκτης ανήλθε στο 83,9, από 83,6 τον Ιαν. '13, στην Ισπανία ο δείκτης βελτιώθηκε για 6^ο συνεχή μήνα, στο 89,7 τον Φεβ. '13, από 88,2 τον Ιαν. '13, ενώ τέλος στην Ελλάδα και την Πορτογαλία ο δείκτης οικονομικού κλίματος αυξήθηκε στο 86,9 και 85,9, από 85,8 και 79,2 αντίστοιχα.

β) Ο δείκτης PMI στη μεταποίηση στη ΖτΕ παρέμεινε σταθερός στο 47,9 τον Φεβ. '13, όπως και τον Ιαν. '13, από 46,1 τον Δεκ. '12. Το επίπεδο του δείκτη, αν και σηματοδοτεί ύφεση στον κλάδο της μεταποίησης, έχει βελτιωθεί σημαντικά και αναμένεται συνεπώς, σταθεροποίηση του κλάδου και ενδεχόμενη ανάκαμψή του από το 2^ο 6μηνο '13, αν και το 1^ο 3μηνο '13 το ΑΕΠ θα είναι αρνητικό. Σημειώνεται ότι στις ΗΠΑ ο αντίστοιχος δείκτης στη μεταποίηση βελτιώθηκε στο 54,2 τον Φεβ. '13, από 53,1 τον Ιαν. '13. Στη Γερμανία ο δείκτης PMI βελτιώθηκε σημαντικά, στο υψηλότερο επίπεδο από τον Ιαν. '12, στο 50,3, από 49,8 τον Ιαν. '13 και επιβεβαιώνει και αυτός ο δείκτης ότι έχει ήδη ξεκινήσει η ανάκαμψη στην οικονομία της Γερμανίας. Ωστόσο, μετά τη μεγάλη πτώση του ΑΕΠ κατά -0,6% σε 3μηνιαία βάση το 4^ο 3μηνο '12,

εκτιμάται μηδενική μεταβολή το 1^ο 3μηνο. '13, προτού αρχίσει η αύξησή του από το 2^ο 3μηνο. '13. Η βελτίωση προήλθε από την άνοδο του υποδείκτη εξαγωγικών παραγγελιών, λόγω της αυξημένη ζήτησης από τις χώρες της Ασίας. Η μεταποίηση αποτελεί περίπου το 21% του ΑΕΠ της χώρας.

Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών στην Μεταποίηση					
	Φεβ. '13	Ιαν. '13	Δεκ. '12	Νοέμ. '12	Οκτ. '12
ΖτΕ	47,9	47,9	46,1	46,2	45,4
Γερμανία	50,3	49,8	46,0	46,8	46,0
Γαλλία	43,9	42,9	44,6	44,5	43,7
Ιταλία	45,8	47,8	46,7	45,1	45,5
Ισπανία	46,8	46,1	44,6	43,3	43,5

Πηγή: Reuters

Επίσης, και στη Γαλλία, ο δείκτης PMI βελτιώθηκε, αν και παραμένει σε πολύ χαμηλό επίπεδο που δείχνει έντονη ύφεση του κλάδου, στο 43,9 τον Φεβ. '13, από 42,9 τον Ιαν. '13. Συνεπώς, αναμένεται νέα πτώση του ΑΕΠ το 1^ο 3μηνο. '13, μετά την αναπάντεχη μείωση κατά -0,3% σε 3μηνιαία βάση το 4^ο 3μηνο. '12. Επισημαίνεται ότι ο κλάδος της μεταποίησης αποτελεί το 11% του ΑΕΠ. Στην **Ιταλία** ο δείκτης χειροτέρευσε, ενώ στην **Ισπανία**, ο δείκτης PMI βρίσκεται για 20^ο συνεχή μήνα κάτω του 50. Τέλος, η **Ιρλανδία είναι η μόνη χώρα μαζί με την Γερμανία όπου ο δείκτης διαμορφώνεται άνω του 50, στο 51,5 τον Φεβ. '13, από 50,3 τον Ιαν. '13.**

γ) Στην αγορά εργασίας χειροτερεύουν οι συνθήκες, καθώς ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε κατά 201 χιλ. στη ΖτΕ σε μηνιαία βάση τον Ιαν. '13, από αύξησή του κατά 16 χιλ. τον Δεκ. '12. Ο συνολικός αριθμός των ανέργων διαμορφώνεται στα 18,998 εκατ. άτομα (ιστορικά υψηλό επίπεδο), ενώ το ποσοστό ανεργίας ανήλθε στο 11,9%, από 11,8% τον Δεκ. '12.

Στη Γερμανία το ποσοστό ανεργίας παρέμεινε στο 5,3% και τον Ιαν. '13, σύμφωνα με την Eurostat, ενώ με βάση τα εθνικολογιστικά στοιχεία, ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε κατά -3,0 χιλ. τον Φεβ. '13, από μείωσή τους κατά -14 χιλ. τον Ιαν. '13 με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των ανέργων να διαμορφώνεται στα 2,917 εκατ. Το ποσοστό ανεργίας παρέμεινε στο 6,9% τον Φεβ. '13, όπως και τον Ιαν. '13. Σύμφωνα με τις χειμερινές εκτιμήσεις της Ε. Επιτροπής, το ποσοστό ανεργίας στη Γερμανία θα αυξηθεί ελαφρά στο 5,7% το 2013, από 5,5% το 2012.

Στη Γαλλία το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε στο 10,6% τον Ιαν. '13, ενώ στην Ισπανία, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε στο 26,2% τον Ιαν. '13, μετά την μικρή υποχώρηση στο 26,1% τον Δεκ. '12. Στην

Ελλάδα, η ανεργία αυξάνεται και πλέον η χώρα διατηρεί το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στη ΖτΕ, στο 27,0% τον Νοέμ. '12. Στην Ιταλία, την Πορτογαλία και την Ιρλανδία, το ποσοστό διατηρείται σε υψηλό επίπεδο, ενώ αντίθετα, στην Ολλανδία η ανεργία αν και αυξήθηκε ελαφρά, παραμένει σε χαμηλό επίπεδο, στο 6,0% τον Ιαν. '13. Στη ΖτΕ το ποσοστό εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 12,2% το 2013, ενώ θα υποχωρήσει ελάχιστα στο 12,1% το 2014, από 11,4% το 2012. Συνεπώς, τονίζεται η ανάγκη να δοθεί έμφαση στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, κυρίως στους νέους, καθώς το ποσοστό ανεργίας των νέων αυξήθηκε στο 24,2% στη ΖτΕ τον Ιαν. '13, από 24,0% τον Δεκ. '12, με το συγκεκριμένο ποσοστό να ανέρχεται στην Ισπανία στο 55,5% τον Ιαν. '13 και στην Ελλάδα στο 59,4% τον Νοέμ. '12. Αντίθετα, στη Γερμανία, η ανεργία των νέων (κάτω των 25 ετών) παραμένει στο 7,9% τον Ιαν. '13, όπως και τον Δεκ. '12, από 8,1% τον Ιαν. '12.

Ποσοστό ανεργίας στη ΖτΕ και σε επιλεγμένες οικονομίες					
	Ιαν. '13	Δεκ. '12	Νοέμ. '12	Οκτ. '12	Σεπ. '12
ΖτΕ	11,9	11,8	11,8	11,7	11,6
Γερμανία	5,3	5,3	5,4	5,4	5,4
Γαλλία	10,6	10,5	10,4	10,4	10,3
Ιταλία	11,7	11,3	11,2	11,2	10,9
Ισπανία	26,2	26,1	26,2	26,0	25,7
Ιρλανδία	14,7	14,7	14,7	14,7	14,8
Πορτογαλία	17,6	17,3	17,0	16,8	16,4
Ολλανδία	6,0	5,8	5,6	5,5	5,4
Αυστρία	4,9	74,7	4,5	4,5	4,3

Πηγή: Eurostat

δ) Σύμφωνα με την πρώτη εκτίμηση, ο πληθωρισμός στη ΖτΕ εκτιμάται ότι υποχώρησε περαιτέρω τον Φεβ. '13, στο 1,8%, από 2,0% τον Ιαν. '13, επίπεδο δηλαδή, κάτω του στόχου που έχει θέσει η ΕΚΤ για τον πληθωρισμό. Δεν είναι διαθέσιμα ακόμα τα οριστικά στοιχεία του Φεβ. '13, αλλά φαίνεται ότι η πτώση προήλθε μεγάλη υποχώρηση στην αύξηση στις τιμές των τροφίμων και καπνού, στο 2,75%, από 3,2% τον Ιαν. '13, ενώ οι τιμές των προϊόντων ενέργειας αυξήθηκαν κατά 4,0%, από 3,9% τον Ιαν. '13. Συνεπώς, ο δομικός πληθωρισμός αναμένεται να παραμείνει το χαμηλό 1,3% και τον Φεβ. '13. Όπως επιβεβαιώνει και η Ε. Επιτροπή στις χειμερινές προβλέψεις, οι πληθωριστικές πιέσεις έχουν περιορισθεί ήδη από το τέλος του 2012, λόγω της ύφεσης της οικονομίας, και ως εκ τούτου ο πληθωρισμός προβλέπεται να διαμορφωθεί στο 1,8% το 2013 και 1,5% το 2014, από 2,5% το 2012 και 2,7% το 2011.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ
 (ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές)

Ετήσια στοιχεία	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές αγοράς)	5,5	3,6	-0,2	-3,2	-4,9	-7,1	-6,5
Ιδιωτική Κατανάλωση	4,3	3,6	4,3	-1,6	-6,3	-7,7	-8,0
Δημόσια Κατανάλωση	2,3	7,1	-2,6	4,9	-8,7	-5,2	-7,1
Ακαθάριστες Επενδύσεις	20,4	22,8	-14,3	-13,7	-15,0	-19,6	-19,0
- Κατοικίες	31,4	25,6	-33,6	-20,7	-21,6	-18,0	-30,6
- Εξοπλισμός	15,6	27,4	-4,8	-18,4	-8,2	-18,1	-22,8
Μεταποίηση	2,0	2,2	-4,7	-11,2	-5,1	-8,5	-3,9
Ανεργία (%)	8,9	8,3	7,6	9,5	12,5	17,7	24,4
Συνολική Απασχόληση	1,9	1,2	1,1	-1,0	-2,8	-6,6	-9,2
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (μέσα επίπεδα)	3,2	2,9	4,2	1,2	4,7	3,3	1,5
Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος (1995=100)	2,2	5,0	8,7	6,6	-1,7	-3,0	-8,1
Πιστωτική Επέκταση (προς ιδιωτικό τομέα)	21,1	21,5	15,9	4,1	0,0	-3,1	-4,0
Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-5,7	-6,5	-9,8	-15,6	-10,7	-9,4	-6,5
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών με κεφαλαιακές μεταβιβάσεις (% ΑΕΠ)	-9,6	-12,4	-13,3	-10,3	-9,2	-8,6	-1,7

Πηγή: ΔΟΜ Alpha Bank, ΕΛΣΤΑΤ, European Commission, Autumn 2012

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2010	2011				2011	2012-2013
	έτος	I	II	III	IV	έτος	διαθέσιμη περίοδος
Οικονομική Δραστηριότητα							
Όγκος Λιανικών Πωλήσεων (εκτός καυσίμων)	-6,9	-14,0	-11,7	-8,7	-8,7	-8,7	-12,1 (11μην)
Νέες εγγραφές ΙΧ Αυτοκινήτων	-37,2	-55,9	-42,2	-34,4	-29,8	-29,8	-35,9 (Iav13)
Οικοδομική Δραστηριότητα	-23,7	-54,2	-44,6	-35,5	-36,0	-37,7	-30,5 (11μην)
Μεταποίηση	-5,1	-7,1	-9,6	-8,0	-9,5	-9,5	-3,9 (12μην)
Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών PMI στη μεταποίηση	43,8	43,7	45,6	43,9	41,1	43,6	41,7 (Iav13)
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	79,3	82,2	77,5	76,5	74,2	77,6	85,8 (Iav13)
Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Μεταποίηση	75,8	79,2	77,6	78,3	72,5	76,9	83,7 (Iav13)
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών	-63	-69	-71	-74	-83	-74	-71,9 (Iav13)
Πιστωτική Επέκταση							
Ιδιωτικός Τομέας	0,0	-0,4	-1,2	-2,2	-3,1	-3,1	-4,0 (Iav13)
Επιχειρήσεις	1,1	1,1	0,2	-0,9	-2,0	-2,0	-4,4 (Iav13)
- Βιομηχανία	-2,0	-1,2	-2,2	0,5	0,1	0,1	1,1 (Iav13)
- Κατασκευές	1,9	-0,4	-0,3	-2,1	-7,4	-7,4	-1,3 (Iav13)
- Τουρισμός	2,9	0,2	0,5	-0,8	-2,3	-2,3	1,3 (Iav13)
Νοικοκυριά	-1,2	-1,9	-2,5	-3,1	-3,9	-3,9	-3,7 (Iav13)
- Καταναλωτική Πίστη	-4,2	-4,6	-5,8	-6,5	-6,4	-6,4	-5,1 (Iav13)
- Στεγαστικά Δάνεια	-0,3	-1,3	-1,7	-2,1	-2,9	-2,9	-3,2 (Iav13)
Τιμές							
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	4,7	4,7	3,5	2,4	2,8	3,3	0,2 (Iav)
Δομικός Πληθωρισμός	3,0	2,5	1,7	0,7	1,3	1,5	-1,2 (Iav)
Δείκτης Τιμών Διαμερισμάτων	-4,7	-5,4	-4,9	-4,3	-5,9	-5,1	-11,7 (3ο 3μην)
Επιτόκια							
Ταμειωτηρίου	0,38	0,39	0,40	0,40	0,41	0,40	0,42 (Iav13)
Δάνεια προς επιχειρήσεις	6,14	6,88	7,35	7,73	7,88	7,46	7,47 (Iav13)
Καταναλωτικών Δανείων (σύνολο με επιβαρύνσεις)	11,64	12,25	12,51	12,68	12,04	12,37	10,54 (Iav13)
Στεγαστικών Δανείων (σύνολο με επιβαρύνσεις)	3,84	4,48	4,77	4,94	4,66	4,71	3,25 (Iav13)
Απόδοση 10-ετούς Ομολόγου	8,95	11,92	14,76	18,23	28,95	18,69	11,9 (Iav13)
ΑΕΠ σε σταθερές τιμές							
Κατανάλωση Νοικοκυριών	-3,5	-8,0	-7,3	-5,0	-7,5	-6,9	-6,0 (4ο 3μην)
Επενδύσεις	-3,9	-8,6	-7,4	-5,2	-7,0	-7,1	-8,4 (3ο 3μην)
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	-18,0	-24,2	-19,6	-16,4	-22,2	-20,7	-19,5 (3ο 3μην)
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	3,8	-2,4	0,8	4,5	-6,1	-0,3	-4,5 (3ο 3μην)
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	-4,8	-9,8	-4,5	-3,8	-14,2	-8,1	-20,9 (3ο 3μην)
Ισοζύγιο Πληρωμών σε δις €							
Εξαγωγές Αγαθών	17,1	4,3	9,5	15,1	20,2	20,2	22,0 (12μην)
Εισαγωγές Αγαθών	45,4	11,9	23,7	36,0	47,5	47,5	41,6 (12μην)
Εμπορικό Ισοζύγιο	-28,3	-7,6	-14,2	-21,0	-27,2	-27,2	-19,6 (12μην)
Ισοζύγιο Αδήλων Πόρων	6,3	0,6	1,2	7,1	8,8	8,8	16,3 (12μην)
Αναλογία Αδήλων Πόρων προς Εμπορικό Έλλειμμα	22,3	7,5	8,6	34,0	32,4	32,4	83,4 (12μην)
Ισοζύγιο Τρεχ/σών Συναλλαγών (κεφαλ. μεταβιβ.)	-22,0	-7,0	-13,0	-13,9	-18,4	-18,4	-3,3 (12μην)
Άμεσες Επενδύσεις (καθ. μεταβολή ροής)	0,7	-0,3	-0,7	-1,6	0,03	0,03	2,3 (12μην)
Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου (καθ. μεταβολή ροής)	-20,9	-6,1	-9,7	-14,6	-17,3	-17,3	-100,5 (12μην)
Χρηματιστήριο							
Γενικός Δείκτης Τιμών ΧΑ	1.413,9	1.535,2	1.279,1	798,4	680,4	680,4	986,76 (Iav13)
(% μεταβολή ΓΔ)	-35,6	-25,8	-10,8	-45,7	-51,9	-51,9	8,7 (Iav13)
Χρηματιστηριακή Αξία (% ΑΕΠ)	23,3	25,7	21,4	13,8	11,8	11,8	18,9 (Iav13)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος και ΕΛΣΤΑΤ.